



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Solvuntur argumenta in contrarium,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

directa per illam cognitionem, quae representat objectum ut indifferens, alioquin sicut illa cognitio est radicaliter libera; etiam actus voluntatis esset formaliter liber, & sicut in illa cognitione esset indifferens objectiva, ita & in actu voluntatis reperiretur indifferens formalis. Nec procederet etiam à voluntate ut directa per aliam cognitionem; suppono enim nullum alium actum intellectus praesupponi: Ergo procederet à voluntate absq; ulla directione & cognitione intellectus. Sicut ergo voluntas, etiam de potentia Dei absoluta, non potest ferri in incognitum, ita nec amare necessariò aliquod objectum, quod ut indifferens ei ab intellectu proponitur.

36. Confirmatur ampliùs ex D. Thoma loco ultimo citato in resp. ad 1. ubi docet quòd voluntas potest considerari dupliciter. Primò ut natura: secundò ut potentia libera. Primo modo tendit in bonum naturaliter, & simplici ejus apprehensione dirigitur. Secundò liberè in illud fertur, & iudiciò indifferenti rationis regulatur. Sicut ergo implicat quòd à voluntate primo modo considerata, exeant nisi actus purè naturales & necessarii, quales sunt prima intentio finis, vel amor beatitudinis in communi: ita & ab illa secundo modo spectata, non possunt nisi actus liberi procedere, & ita repugnat quòd voluntas, ut est potentia rationalis, & indifferenti iudicio rationis regulata, ad aliquem actum necessitetur.

§. IV.

Solvuntur argumenta in contrarium.

37. **C**ontra praecedentem conclusionem insurgit Suarez prolegom. 1. de gratia cap. 4. & 5. eamq; totis viribus conatur evertere. In primis objicit auctoritatem D. Thomae quaest. 22. de verit. art. 8. ubi dicit, Deum posse necessitate voluntatem, non cogere. Et Augustini in Enchir. cap. 98. docentis, Deum posse inclinare voluntates hominum ad quodcumq; voluerit, & quomodocumq; voluerit: Sed hoc esset falsum, si non posset voluntatem hominis necessitate ad amandum objectum ut indifferens ei ab intellectu propositum: Ergo &c.

38. Secundò arguit: Calvinus & alij hujus temporis Haeretici, dixerunt Deum decreto suo & gratià efficaci, necessitate hominis voluntatem, ejusq; libertatem & indifferenciam tollere; & tamen illi non sustulerunt indifferenciam objectivam iudicij, neq; dixerunt hominem moveri per gratiam ad actus bonos, sicut bruta incitantur à natura ad pabulum, vel sicut beati moventur à Deo ad amorem beatificum: Ergo Patres Tridentini, qui hoc non obstante hunc errorem proscripserunt, censuerunt ad libertatem non sufficere iudicium rationis indifferens, eoq; existente in intellectu, voluntatem posse necessitari à Deo per motionem aliquam in illa receptam, eamq; determinantem ad unum, sine potentia & facultate ad oppositum.

39. Tertio: Voluntas regulata per iudicium rationis indifferens, non gaudet nisi virtute & potentia infinita ad se determinandum: Ergo potest vinci ab agente virtutis infinitae, & consequenter necessitari, ut agat vel non agat.

40. Quarto: Voluntas non solum potest necessitari ab objecto, sed etiam à Deo, ut docet D. Thomas ubi supra: At si non possit necessitari à

A Deo, supposita indifferencià objectivà iudicij, solum poterit necessitari ab objecto: Ergo &c. Quintò: Si homo non posset necessitari à Deo ad amandum objectum, illi ut indifferens ab intellectu propositum, voluntas creata non posset extrahi per divinam omnipotentiam à suo connaturali modo operandi: Consequentè est falsum, & divinæ omnipotentiae injuriosum: Ergo & Antecedens. Sequela Majoris probatur: Connaturale est voluntati ferri necessariò circa objectum absq; indifferencia ei propositum: Ergo si Deus non possit aliter necessitate voluntatem ad amandum aliquod objectum, quam proponendo illud absq; indifferencia, non poterit voluntatem à suo connaturali modo operandi extrahere.

Hæc tamen parùm urgent, & ex principibus statutis facile dilui possunt. Ad primum enim respondetur, D. Thomam loco citato docere quidem, Deum posse necessitate voluntatem creatam, & in se immutare (quòd ut rò fatemur) non tamen dicere, neq; alibi, quòd possit illam necessitate, quando moveam per iudicium rationis indifferens, ad volendum aliquod bonum; id enim manifestè ejus naturæ repugnat, ut ostendimus; quia cum sit appetitus rationalis, non potest ferri in objectum alio modo quàm sit ei ab intellectu propositum. Unde ad Augustini testimonium ibidem adductum, facile responderet, Deum, ratione suæ omnipotentiae, & supremae dominij quod habet in nostram voluntatem, posse illum movere & applicare ad quodcumq; voluerit, & quomodocumq; voluerit, dummodo id non implicet contradictionem, nec modus ille repugnet naturæ ipsius voluntatis, ut contingit in proposito.

Ad secundum dicendum, quòd licet Calvinus, & alij hujus temporis Haeretici, indifferenciam objectivam in homine moto per gratiam efficacem, non negaverint formaliter & expressè, & ut ita dicam, in actu signato, eam tamen sustulerunt virtualiter, arguunt, & in actu exercito; docuerunt enim voluntatem moveri à Deo per gratiam efficacem spontaneè solum non liberè, & sine indifferencia & potentia ad oppositum, eoq; modo quo equus à fessore movetur & incitatur ad currendum; hoc enim exemplo utitur Calvinus libro 2. instit. cap. 3. Unde cum motus purè spontanei nullam supponant vel patiantur indifferenciam objectivam iudicij, ut constat in prima intentione finis, & in amore beatitudinis in communi, manifestum est, Calvinum, & alios hujus temporis Haereticos, re ipsa & de facto indifferenciam objectivam iudicij sustulisse de medio, licet forte eam formaliter & expressè non negaverint.

Vel etiam dici potest, Calvinum dupliciter errasse, primò in fide, asserendo Deum sua gratià movere hominis voluntatem purè spontaneè, & nullam relinquendo indifferenciam seu potentiam ad oppositum, sub ipsa motione gratiae. Secundò in Philosophia, existimando voluntatem posse à Deo necessitari, remanente in intellectu indifferencià objectivà iudicij: & Concilium primum errorem proscripsisse, alterum verò noluisse attingere, sed illum disputationibus Philosophorum & Theologorum reliquisse.

Ad tertium, concessio Antecedente, distinguitur.

Consequens. Potest vinci ab agente virtutis in-
finitæ, id est potest efficaciter determinari ad a-
ctum, concedo Consequentiam. Potest vinci,
id est necessitari, retento iudicio indifferenti,
nego Consequentiam. Quia et si infinita effica-
cia omnipotentia divina, petat taliter domina-
ri voluntati create, ut illam quocumq; voluerit
in voluntati create, ut illud Proverb. 21. *Sicut di-*
vertere possit: juxta illud Proverb. 21. Sicut di-
vertens aquarum, ita cor Regis in manu Domini, quo-
cumq; voluerit verteret illud: non tamen petit, quod
illam possit necessitare, medio iudicio indiffe-
renti; quia, ut supra dicebamus, in hoc modo
necessitandi contradictio involvitur.

Ad quarum dicatur, voluntatem posse ne-
cessitari à Deo, mediante iudicio necessario, &
non aliter: quo pacto beati necessitantur in pa-
triam ad amorem beatificum, & homines in via ad
amorem beatitudinis in communi; ad quam
necessitatem, non solum objectum, sed etiam
divina omnipotentia concurrat: unde concessa
Majori, neganda est sequela Minoris.

Ad quintum nego etiam sequelam Majoris, ad
cujus probationem dicendum est, non solum con-
naturale esse voluntati create ferri necessariò in
objectum, et absq; indifferentia propositum, sed
etiam illam petere connaturaliter, ut objectum
quod non est summum bonum, nec cum illo
connexum, indifferenti iudicio ei proponatur.
Unde si Deus aliquod objectum creati sine in-
differenti iudicio ei proponeret, illam non mo-
veret eo modo quo connaturaliter petit, eamq;
à suo connaturali modo operandi extraheret.

Dices, Repugnat quòd Deus proponat vol-
untati aliquod objectum creatum, putà divi-
tias, absq; indifferenti iudicio rationis; quia non
potest hoc modo tale objectum voluntati pro-
ponere, nisi causet in intellectu iudiciu aliquod,
quo iudicet divitias esse summum bonu, vel cum
illo necessariò connexum: Sed hoc iudicium
Deus non potest in intellectu causare; alioquin
cum illud sit falsum & erroneum, Deus esset
causa falsitatis & erroris: Ergo &c.

Respondeo negando Antecedens, ad cuius
probationem dicendum est, quòd ut Deus
aliquod bonum creatum, v.g. divitias, absq; in-
differenti iudicio rationis proponat, necessariu
non est iudicium erroneum, quo intellectus ju-
dicet illas esse summum bonum, vel necessariò
cum summa bonitate connexum, sed sufficit il-
las cognoscere ut bonas, cognitione im-
perfecta, non cognoscendo bonitatem quæ
in illarum carentia potest inveniri, nec limitatione
bonitatis earum: hanc autem cognitionem po-
test Deus in intellectu causare, quia in illa non
reperitur error aut falsitas, sicut in iudicio quo
divitias esse summum bonum iudicaret.

ARTICULUS IV.

Explicatur celebris & perantiqua distinctio
sensus compositi & divisi.

Dupliciter intelligi potest sensus compositus
& divinus. Primus sensus qui videtur aper-
tior, est hereticus, & est Lutheri, Calvini, & a-
liorum hereticorum huius temporis, qui dicunt
sensus compositum esse, quando motio divina
& gratia efficax cum ipsa voluntate coniungitur
& componitur: divinus vero, quando ab illa di-
viditur & separatur. Ita colligitur ex Calvino in
Tom. II.

A Antidoto super can. 4. sextæ sessio nis, ubi ait:
Dissentiet quidem à Deo hominis voluntas, quandiu
erit contraria. Verum si in obedientiam composita
fuerit, iam sublatum est dissentendi periculum. A-
pertius hunc sensum declarat Vincentius Lenis,
Theologus Arausicanus, in Epistola prodroma
ad Petavium pag. 22. ubi hanc propositionem:
Voluntas prædeterminata potest dissentire, ipse sic ex-
plicat, ut voluntas dissentire possit, excusâ (in-
quit) prædeterminatione, non retentâ. Hic sensus
procul dubio hereticus est, ex illo enim sequi-
tur manifesta libertatis destructio, ut conitabit
ex infra dicendis.

B Hanc tamen pravam & perversam sensus
compositi & divisi intelligentiam, communi-
ter attribuunt Thomistis defensores scientia
medie, Suarez libro 1. de concursu Dei cap. 10.
num. 5. ubi ait: *Posse voluntatem motioni divina non*
consentire in sensu composito: id est EXISTENTE DEI
MOTIONE. Et libro 3. cap. 9. num. 4. *At fortasse*
dicent (inquit) potentiam physicè prædeterminatam
ad consentiendum, idè posse dissentire, quia po-
test carere excitatione determinante ipsam, &
tunc non consentiet. Ita enim in re ipsa respon-
dent, qui ajunt, cum Concilium docet posse dissen-
tere, intelligendum esse in sensu diviso. Item in
tomo de auxilijs Lugduni recentè impresso, li-
bro 5. cap. 18. num. 9. sic habet: *Potentia in sensu*
diviso, non est potentia proprie activa, sed magis pas-
siva, quatenus potest auferre illam prædeterminatio-
nem; & relinquere voluntatem in sua naturali pote-
state.

C Idem docet Leslius in opusculo de gratia ef-
ficaci cap. 3. num. 19. ubi volens impugnare sen-
sum compositum & divinum Thomistarum; sic
ait: *Sensus compositus nihil est aliud, quam si decre-*
tum divinum & motio divina componatur cum vo-
luntate: id est, SI VOLUNTATI ADSIT: Et sen-
sus divinus, SI ABSIT, ET TOLLATUR: At quid
mirum, si motione illâ sublata, voluntas possit non
velle?

In eodem errore & hallucinatione versatur
Molina 1. p. quæst. 14. art. 13. disput. 18. num. 1.
ubi loquens de sensu composito & diviso Tho-
mistarum, sic ait: *In re proposita non aliter intelli-*
gere possunt Thomistæ: sensum divinum, quam quod
si Deus ex aternitate non statuisset movere arbitrium
concursum ex se efficaci, & in tempore quando actus
elicitur, non moveretur illud eodem efficaci concur-
su, posset tunc non elicere eum actum. Ex quibus
locis liquet, illos Authores manifestè imponere
Thomistis, compositionem solius prædetermi-
nationis cum voluntate; facere sensum compo-
situm, & ablationem seu divisionem ejusdem
prædeterminationis ab illa, facere sensum divi-
sum: quod tamen ipsi, ut infra ostendemus,
constantissimè negant, & tanquam Calvinia-
num dogma rejiciunt.

E Eundem sensum falso attribuit Alvari Eg-
diius Coninck disp. 2. dubio 3, & Meratius in
tract. de gratia disp. 6. sect. 1. Bannezio & Zumel:
imò & Vazquez cæteris audacior, illum imponit
D. Thomæ. Nam 1. p. quæst. 14. art. 13. disp. 68.
cap. 3. sic habet: *Si respondeas (inquit) cum Tho-*
ma hic ad 3. consequens esse necessarium ex suppositi-
one quòd Deus scierit, & ut ajunt in scholis, in
sensu composito, non tamè absolute & ex se, non
suppositâ scientiâ Dei, quod vocant in sensu diviso.
Ubi manifestè affingit D. Thomæ perversam
illam sensus compositi & divisi intelligen-
tiam, addendo illa verba: *Non suppositâ scientiâ*